

ČESKÉ PŘÁVO

ČASOPIS SPOLKU NOTÁŘŮ ČESKOSLOVENSKÝCH.

ŘÍDÍ PROF. Dr. EM. SVOBODA S KRUHEM REDAKČNÍM.

VYCHÁZÍ KAŽDÝ MĚSÍC MIMO ČERVENEC A SRPEN. — REDAKCE A ADMINISTRACE V PRAZE-II, VÁCL. NÁM. 28. — PŘEDPLATNÉ ROČNĚ 40 K I S POŠTOVNÍ ZÁSILKOU — JEDNOTLIVÉ ČÍSLO 4 KČ.

ROČNÍK IX.

V PRAZE, V ZÁŘÍ 1927.

ČÍSLO 7.

Notář Dr. Liska:

Jak bude notář vykonávat za nynějšího jazykového práva svoji činnost v § 1. not. řádu jemu vyhrazenou po stránce jazykové?

(Pokračování.)

V čl. 32. jedná se o doložkách při legalisaci a vidimaci, kteréžto úkony vedle notářů provádějí i soudy.

Tyto doložky a pokud se týče osvědčení a vysvědčení mají se sepisovati zpravidla jazykem státním a za podmínek v § 2. jaz. zák. uvedených v jazyku státním a v příslušném jazyku menšinovém.

§ 7. jaz. zák. obsahuje předpisy pro řešení sporů o užití jazyka. Spory ty vyřizují příslušné státní orgány dohlédací jako věci státní správy odděleně od věci, ve které vzešly.

Stížnosti na porušení jaz. práva notářem patří v I. stolici podati nikoliv notářské komoře, nýbrž presidiu sborového soudu I. stolice, v druhé stolici pak presidiu sborového soudu II. stolice a v třetí stolici ministru spravedlnosti.

Do rozhodnutí ministerstva spravedlnosti lze pak podati stížnost k nejvyššímu správnímu soudu.

Z těchto předpisů jazykového práva dospívám pro not. úkony v § 1. not. ř. uvedené k těmto závěrům:

1. Pravidlo tvoří zásada, že notář při not. úkonech v § 1. not. ř. uvedených smí úřadovati pouze jazykem státním bez ohledu na jazykovou příslušnost účastníků, a že jen za účelem usnadnění styku s účastníky státního jazyka neznalými, smí s nimi »projednávat« v jejich jazyku.

Not. listina musí však býti vyhotovena výhradně v jazyku státním.

2. Výjimečně za podmínek uvedených v § 2. jaz. zák. a v čl. 18. a 36. prov. nař. smí příslušník menšinového jazyka žádati za not. úkon svým jazykem menšinovým (nikoliv však jiným menšinovým jazykem) a smí žádati vyřízení v jazyku státním i ve svém jazyku menšinovém. Jen v jazyku menšinovém nesmí býti sepsána žádná not. listina.

3. V cizím jazyku not. listiny sepisovati nelze.

Porovnáme-li tyto závěry se závěry, jež plynou z předpisů not. řádu, jak jsem je shora blíže uvedl, tu shledáme, že hlavně zásady hájené not. řádem, že not. listina smí býti sepsána pouze v jednom jazyku a to

zpravidla pouze v jazyku, jemuž účastníci rozumějí, stojí v přímém rozporu se zásadami jaz. práva, podle něhož not. listiny by zpravidla musely býti sepsány pouze v jazyku státním a jen výjimečně v jazyku státním a v jazyku menšinovém, tedy ve dvou jazycích, a že proto velmi často nebude lze při not. úkonech zachovati předpisů not. řádu a současně i jazykového práva, a že při kolisi těchto předpisů nezbude nic jiného, než, jak jsem to již z počátku pravil, bezpodmínečně zachovati v prvé řadě předpisy not. řádu, a teprve pokud to bude možno, i předpisy jazykového práva.

A nyní přikročím k jednotlivým not. úkonům a budu při nich zkoumati, pokud se na ně dá použití předpisů jaz. zák. a jeho prov. nařízení o podání, projednávání, zápisu a vyřízení.

A. Notářský spis.

(§§ 52—69 not. ř.)

Not. spis jest jednou z not. listin v § 2 not. ř. uvedených na rozdíl od protokolu o posledním pořízení a od notářského osvědčení a protokolu při not. osvědčení sepsaného; jest to veřejná listina notářem podle předpisů not. řádu sepsaná buď o prohlášení (projevu vůle) účastníků aneb o jejich právních jednáních.

Podle § 68 not. ř. musí každý notářský spis, nemá-li pozbyti působnosti a moči veřejné listiny, obsahovati vedle vlastního obsahu jednání, všeobecná ustanovení o místě a době jednání, o jménu, příjmení a úředním sídle notářově, o jménu a příjmení účastníků, svědků, důvěrníků a tlumočnicka, o zjištění totožnosti účastníků a svědků, pak na konci zjištění, že not. spis byl účastníkům přečten a jimi schválen, aneb že přečtení spisu bylo nahrazeno formálností not. řádem předepsanými, a konečně podpisy účastníků, svědků, důvěrníků, tlumočnicka, podpis notářův a otisk jeho úřední pečeti.

Že účastníci, svědci, důvěrníci a tlumočnick not. spis podepsali, po případě znamením ruky opatřili, v zakončení not. spisu zpravidla netřeba uváděti. Pouze tehdy, když se sepisuje not. spis se slepým, němým aneb hluchoněmým, třeba v zakončení notářského spisu uvést, že byl v celém obsahu v přítomnosti svědků nejen čten a schválen, nýbrž i podepsán.

Mimo to musí, když některý účastník ani znamení ruky nemůže na not. spis připojiti, překážka tomu vadící v not. spise býti uvedena a svědky úkonu zvláště potvrzena,

Not. spis podle toho obsahuje vedle nadpisu »Spis notářský«, tři části: úvod, obsah jednání a zakončení.

Tyto tři části not. spisu tvoří jeden celek a musí všechny tři, tedy i úvod i zakončení účastníkům býti přečteny, od účastníků schváleny a podepsány.

Z toho plyne, že všechny tři části not. spisu podléhají předpisům o not. spisech a to, jak všeobecným předpisům obsaženým ve IV. hlavě not. řádu, tak i zvláštním předpisům částky I. hlavy V., zejména předpisům §§ 52, 59—64 not. ř., takže podle zásady mnou hájené musí býti všechny tyto tři části not. spisu sepsány jen v jednom jazyku a to zpravidla v jazyku, jemuž účastníci rozumějí.

Rozhodně nesouhlasím s názorem vysloveným Šedivou v jeho »Notářství dle práva rak.« při § 68 not. ř. Šediva zde tvrdí, že netřeba čísti účastníkům zmínku o tom, že spis notářský byl jim přečten, — a to zda před svědky, či v jejich nepřítomnosti, byli-li svědci přibráni, — aneb že not. řádem předepsanými formálnostmi (při hluchých, hluchoněmých nebo těch, kdož nerozumějí řeči, v níž spis jest sepsán) čtení bylo nahrazeno, poněvadž podle jeho názoru »zmínka ta nepatří k obsahu jednání a jest pouze úředním svědectvím notáře, že zákonu v těchto kusích bylo vyhověno«.

Šediva při tom přehlédl ustanovení §§ 68, 59 a 63 not. ř. V § 68 uvádí se, co not. spis musí obsahovati, nemá-li pozbyti moci veřejné listiny; podle odst. f) paragrafu toho musí na konci not. spisu býti uvedeno, že spis, a nikoliv pouze obsah jednání, který podle odst. e) jest součástí not. spisu, účastníkům byl přečten, aneb musí tam býti vyznačeno, jakými formálnostmi čtení bylo nahrazeno, a dále musí býti uvedeno, že účastníci spis schválili.

Zmínka o čtení spisu notářského účastníkům aneb o zachování formálností čtení nahrazujících a o schválení spisu účastníky, tvoří součást not. spisu a musí proto účastníkům býti přečtena a jimi schválena.

To plyne též z §§ 52, 58, 59, 60, 61, 63 a 64 not. ř.; v § 59 stanoví se, že svědkové musejí býti přítomni, když spis v celém znění jest předčítán, a podle poslední věty § 63 musí celý spis býti přečten za přítomnosti svědků.

Jako součást not. spisu musí však toto zakončení od účastníků býti též podepsáno, neboť podle §§ 47 a 68 not. ř. mají se účastníci podepsati na konci listiny; pouze svědci totožnosti mohou podepsati buď na konci not. spisu aneb tam, kde jest uvedeno, že potvrzují totožnost.

Považuji proto za nesprávné, když někteří notáři not. spis před zakončením předloží účastníkům k podpisu, a když teprve pak napíší doložku o tom, že spis účastníkům byl přečten, jimi schválen a podepsán a když tuto doložku sami podepíší, aniž by ji účastníkům přečetli.

Jak jsem ve svém shora vzpomenutém pojednání obšírně dokázal, musí býti not. spis sepsán zpravidla jazykem, jemuž všichni účastníci rozumějí. Vyjimku z pravidla toho činí ustanovení §§ 63 a 64 not. řádu.

Budiž mi dovoleno, abych se s předpisy těchto paragrafů blíže zabýval.

Nezná-li některý z účastníků jazyka, v němž not. spis se sepisuje, pak musí podle § 63 not. ř. býti k jednání přibrán přísežný tlumočnický mající všechny vlastnosti způsobilého svědka úkonu.

Podle odst. 2. § 63 not. ř. netřeba přibrati zvláštního tlumočnicka, pakli notář a spolu přibrání dva svědci úkonu nebo zastupující je druhý notář vyznají se v jazyku účastníkově a je-li znalost jazyka toho u notáře jednání řídicího prokázána, jde-li o některý jazyk zemský, potvrzením vrchního zemského soudu (§ 12 not. ř.) nebo jde-li o jazyk cizí, tím, že notář byl ustanoven tlumočnickem jazyka toho.

V tomto případě vyšetří notář v přítomnosti shora jmenovaných dvou svědků úkonu aneb zastupujícího je druhého notáře a za jejich kontroly vůli účastníků, každého v jeho jazyku, sepíše pak not. spis pouze v jednom z těchto jazyků, ponechávaje volbu jeho účastníkům, a kdyby se neshodli, určí sám, v kterém jazyku spis má býti sepsán, přečte pak celý spis not. účastníkům v přítomnosti svědků, po případě druhého notáře a výslovně ve spise uvede, že byly splněny veškeré zákonné podmínky, za nichž spis not. může býti sepsán bez tlumočnicka.

Pokud se týče znalosti jazyka účastníků a přibrání dvou svědků, nevyžaduje se nějaké zvláštní a důkladné znalosti jazyka toho, nýbrž stačí, aby účastníci a svědkové v jazyku tom se vyznali a dorozuměli, zkrátka, aby mu rozuměli; není třeba, aby znali odborné právní výrazy a jim rozuměli, neboť na notáři jest, aby takové výrazy podle § 52 not. ř. stranám a svědkům vysvětlil a je o významu jich náležitě poučil.

Též pro druhého notáře, zastupujícího svědky úkonu, stačí obyčejná znalost jazyka a netřeba, aby mu podle § 12 not. ř. vrchním zemským soudem bylo uděleno oprávnění v jazyku tom notářské listiny sepisovati, aneb aby byl ustanoven tlumočnickem jazyka toho.

Pouze notář jednání řídicí musí míti oprávnění podle § 12 not. ř. aneb musí býti ustanoven tlumočnickem.

Je-li však v sepsání not. spisu třeba přibrati tlumočnicka, pak vyšetří notář podle § 64 not. ř. mínění a vůli účastníka neznalého jazyka, v němž not. spis se sepisuje, tlumočnickem, sepíše not. spis v některém jazyku zemském, jemuž ostatní účastníci rozumějí a dá jej účastníkovi jazyka toho neznalému tlumočnickem přeložiti; žádá-li toho některý účastník, přišije notář k not. spisu tlumočnickem pořízený překlad do jazyka účastníkova.

Takto sepsaný not. spis přečte pak notář, — třeba to v § 64 not. ř. výslovně není předepsáno, — účastníkům v přítomnosti přibrání svědků a tlumočnicka a zjistí dotazem u účastníků podle § 52 not. ř., zdali spis not. jest podle jejich vůle sepsán.

Již ve svém shora vzpomenutém pojednání projevil jsem pochybnosti, zdali ustanovení §§ 63 a 64 not. ř. platí i v tom případě, když jediný účastník not. spisu aneb všichni neznají jazyka, v němž not. spis se sepisuje.

Vzhledem k tomu, že podle § 72 not. ř. při sepsávání not. protokolu o posledním pořízení závětce neznalého jazyka, v němž protokol se sepisuje, je třeba zachovati předpisy §§ 63 a 64 not. ř., dalo by se míti za to, že předpisů těch lze použiti při not. spisech i tehdy, když not. spis se sepisuje pouze s jedním účastníkem neznalým jazyka, v němž se sepisuje, aneb když všichni účastníci jazyka toho neznají.

Oproti tomu však třeba uvážit, že jak ustanovení § 72 tak i ustanovení §§ 63 a 64 n. ř. jsou ustanoveními výjimečnými, jež nelze extensivně vykládati.

V § 63 not. ř. se výslovně mluví o tom, že některý z účastníků nezná jazyka, v němž spis not. se sepisuje.

Také ratio tohoto ustanovení nasvědčovala by tomu, že platí ustanovení to jen v tom případě, když pouze některý účastník nezná jazyka, v němž se not. spis sepisuje.

V případě § 63 not. ř., kdy některý z účastníků není znalý jazyka, v němž not. spis má se sepisovati, bylo, jak jsem již dříve uvedl, na snadě, aby zákonodárce připustil, aby not. spis takový byl sepsán současně v obou jazycích účastníků, aby mu všichni rozuměli; zákonodárce to však nepřipustil, a to — jak jsem již dříve tvrdil — úmyslně z velmi závažných důvodů. Pouze překlad přivzatým tlumočnickem pořízený smí notář v případě §§ 63 a 64 not. ř. k not. spisu přišti. Též v případě § 62 not. ř., kdy notář sepisuje not. spis v jazyku cizím, nesmí jej vyhotoviti vedle jazyka cizího též v některém jazyku zemském, nýbrž má k němu přišti pouze překlad v některém zemském jazyku.

Vedle § 43 not. ř. jsou ustanovení §§ 62, 63 a 64 not. ř. hlavní oporou pro mé tvrzení, že not. spis nesmí býti sepsán současně ve dvou nebo více jazycích a že není ani přípustno, aby byl sepsán částečně v jednom a částečně v jiném jazyku.

Kdyby notářský spis před vydáním jazykového zákona byl sepsán ve dvou jazycích, tu bylo by třeba zkoumati, zdali z not. spisu toho jest zjevno, jsou-li texty v obou jazycích původními, aneb je-li původnímu textu v jednom jazyku napsanému připojen pouhý překlad v jazyku jiném.

Spis sepsaný ve dvou jazycích, jehož oba texty mají býti autentickými, odporuje předpisům §§ 63 a 64 not. řádu, a ježto tyto paragrafy jsou citovány v §§ 66 not. řádu, mám za to, že takový not. spis nemá moci veřejné listiny.

Jen kdyby z not. spisu ve dvou jazycích sepsaného nade vši pochybnost bylo patrno, že pouze jeden text, a to který, jest původním, a druhý pouhým překladem, nemělo by připojení tohoto překladu žádného nepříznivého vlivu na moc a působnost tohoto notářského spisu jako veřejné listiny.

Arciť bylo by moc takového not. spisu — jemuž by překlad byl připojen — jako veřejné listiny posuzovati pouze podle jeho textu původního a nikoliv podle jeho překladu.

Příhlédneme blíže, pokud lze použití předpisů jazykového zákona a jeho prov. nařízení o podání, projednávání, zápisu a vyřízení podání při sepisování not. spisů.

Not. spis může býti sepsán pouze na ústní žádost účastníků; plyne to z § 35 not. ř. Tato ústní žádost účastníků může se považovati za »podání« ve smyslu § 2 jaz. zák.

Následkem tohoto podání nastane mezi notářem a účastníky jednání podle § 52 not. ř., jež můžeme označiti za »projednávání« ve smyslu odst. 5. § 2 jaz. zák., jehož výsledkem pak jest sepsání not. spisu.

Zač máme považovati not. spis podle jaz. prov. nařízení? Jest »zápisem« ve smyslu čl. 9 a 24 prov. nař. aneb »vyřízením podání« podle § 2 jaz. zák.?

Vzhledem k tomu, že not. spis se účastníkům nevydává, nýbrž pouze jeho snímek, bylo by jej spíše považovati za »zápis« a teprve snímek z něho vydaný za »vyřízení podání«.

I. Napřed pojednám o případě, kdy nebudou dány podmínky odst. 2. § 2 jaz. zákona.

V tomto případě musí účastníci bez ohledu na to, jsou-li státního jazyka znalými čili nikoliv, svou žádost za sepsání not. spisu přednésti jazykem státním a notář smí s nimi pouze jazykem státním jednat.

Odst. 2 § 8 jaz. zákona připouští k usnadnění úředního styku s účastníky jazyka státního neznalými — avšak pouze za podmínek v čl. 8. a 9. prov. nař. uvedených — možnost, aby notář s příslušníky menšinového jazyka jednal v jejich jazyku.¹⁰⁾

Podle čl. 8. a 9. prov. nař. smí pouze příslušník jazyka některé menšiny v obvodu téhož sborového soudu II. stolice žádati, aby s ním notář jednal v jeho menšinovém jazyku, tedy v Čechách v jazyku německém, nikoliv i v jazyku polském, maďarském aneb ruském a na Moravě a ve Slezsku v jazyku německém a polském, nikoliv však i v ostatních menšinových jazycích, pakli se notář přesvědčí, aneb je-li mu to jinak známo, že zmíněný příslušník menšinového jazyka není tak mocen jazyka státního, aby v něm mohl vyjednávat.

Zápis jako »výsledek vyjednávání« a vyřízení podání samo musí se však státi pouze jazykem státním; to plyne z čl. 1., 8. a 9. prov. nař.

I kdyby záleželo na doslovném znění »prohlášení« účastníků, nebylo by přípustno pojeti je do not. spisu — jako zápisu — v jazyku menšinovém, neboť čl. 8., který to připouští, platí, jak jsem ve svém shora vzpomutém pojednání prokázal, pouze při soudech a úřadech, nikoliv však i při orgánech.¹¹⁾

Ať považujeme not. spis za »zápis« nebo za »vyřízení podání« ve smyslu jaz. nařízení, v obou případech musí not. spis býti sepsán pouze ve státním jazyku.

Neznají-li účastníci jazyka státního, pak lze not. spis v jazyku tom sepsati podle §§ 63 a 64 not. ř., a to při přísném výkladu § 63 not. ř. jen tehdy, když některý z účastníků jazyka státního není znalý a při extensivním výkladu paragrafu toho, i když pouze jediný účastník aneb všichni jazyka státního neznají.

Jak jsem již dříve prokázal, nesmí notář podle § 52 not. ř. sepsati not. spis ve státním jazyku s účastníky jazyka toho neznalými — leč za použití §§ 63 a 64 not. ř. — jinak takový spis not. nemá moci a působnosti veřejné listiny.¹²⁾

V praxi mohou však nastati případy, kdy nelze použití §§ 63 a 64 not. ř.

Tak na příklad, když nelze opatřiti svědků úkonu jazykově kvalifikovaných.

Další případy, kdy notář nebude moci sepsati not. spis v jazyku státním s účastníky jazyka toho ne-

¹⁰⁾ Odst. 2. § 8. jaz. zák. zní: »V nařízení budtež obsaženy také předpisy o tom, co opatřiti jest k usnadnění úředního styku se stranami neznalými jazyka, v němž při tom kterém soudu, úřadu nebo orgánu po rozumu tohoto zákona se úřaduje, jakož i k ochraně stran před škodami právními, jež by jim z neznalosti jazyka vzejíti mohly.

¹¹⁾ Viz čís. 4 ročník VIII. Českého Práva, str. 35.

¹²⁾ Viz čís. 4 ročník VIII. Českého Práva, str. 36 a 37.

znalými, podávají se z ustanovení §§ 60 a 61 not. ř. a § 581 o. o. z.

Hluchý umějíci čísti musí si podle § 60 not. ř. spis notářem sepsaný sám přečísti a musí výslovně potvrditi, že jej četl a že s jeho vůlí se srovnává.

To by nebylo možné, kdyby hluchý nebyl znalý státního jazyka a not. spis ve státním jazyku byl sepsán.

Totéž platí o němém aneb hluchoněmém, jenž umí čísti i psáti a jemuž sepsaný spis podle § 61 not. ř. musí býti předložen, aby si jej sám přečetl a na něm vlastní rukou napsal, že jej četl a že s obsahem jeho souhlasí.

Jak jsem již ve svém shora uvedeném pojednání prokázal,¹³⁾ nedá se v těchto případech použití dalších ustanovení §§ 60 a 61 not. ř. předepsaných pro případ, že hluchý, případně němý aneb hluchoněmý čísti a potáhmo čísti a psáti nezná, protože jsou to výjimečná ustanovení platící pouze pro případ tam uvedený.

Podle § 581 o. o. z. musí si pořizující, který nemůže čísti, spis obsahující jeho poslední vůli dáti přečísti jedním ze svědků v přítomnosti obou druhých, kteří v obsah spisu nahlédli a musí pak potvrditi, že spis ten shoduje se s jeho vůlí. To jest však možno jen tehdy, když pořizovatel zná jazyk, v němž jeho poslední vůle byla sepsána.

V případech §§ 60 a 61 not. ř. mohl by si notář vypomoci plnomocníkem, pokud by to které právní jednání zastoupení plnomocníkem připouštělo (nepřípustno na př. při posledním pořízení a dědické smlouvě), jinak by se musil rozhodnouti buď úřední úkon, o němž byl žádán, odepřít, což pokládám podle §§ 35 a 39 not. ř. za nepřípustné a pro notáře velmi nebezpečné, — aneb mohl by sepsati not. spis v menšinovém jazyku účastníků bez ohledu na předpisy jaz. práva.

Podle toho, co jsem právě uvedl, měly by se not. spisy sepisovati, nebude-li podmínek k použití menšinového jazyka podle odst. 2. § 2 jaz. zák. a hlavy III. prov. nařízení, po stránce jazykové takto:

1. Zásadně v jazyku státním, a to, kdyby některý z účastníků jazyka státního nebyl znalý, za použití ustanovení §§ 63 a 64 not. ř.,

2. výjimečně bez ohledu na předpisy jazykového zákona a jeho provád. nařízení jazykem menšinovým, pakli notář podle § 12 not. ř. jest oprávněn jím úřadovati, v těchto případech: (Pokračování.)

*

Poznámka redakce.

S náhledy zde projevenými nemůžeme plně souhlasiti, neboť

1. jest jazykový zákon součástí ústavy, jež jako fundamentální zákon musí býti předem respektován,

2. zákon jazykový jest pozdější než notářský řád,

3. zákon ten výslovně zrušuje veškerá dřívější ustanovení jazyková. Nelze proto tvrditi, že notáři musí se předem řídit notářským řádem, kde jest týž v rozporu se zákonem jazykovým, nýbrž právě naopak, musí předem respektovati jazykový zákon.

¹³⁾ České Právo čís. 4, ročn. VIII., str. 37.

Dr. Josef Vavrouch:

Příkazování soudních komisí.

Po dobu téměř 70 roků (od nařízení min. sprav. ze dne 7. května 1860, č. 120 ř. z.) platí obligatorní notářské soudní komisařství pro případy, pocházející z měst, ve kterých sídlí sborové soudy I. stolice. A přece přes tuto dlouhou dobu nepropracovala se praxe ku názoru jednotnému.

Převládá ovšem stanovisko konformní se zněním zákona.

A přece už za platnosti citov. nař. zastávaly některé soudy mínění, že »ustanovení prvního odstavce § 1 nař. č. 120/1860 jest jen povšechnou zásadou, ze kteréž ovšem z důvodu vhodnosti v jednotlivém případě může býti učiněna výjimka«. Viz na doklad důvody vrch. zem. soudu v rozhodnutí rak. nejvyššího soudu G. U. W. č. 2870.

Pozoruji, že v nejnovější době se podobná praxe rozjhojnila setrvačností názorů, vzniklých z instituce »strany si projednají pozůstalost samy« dle zákona č. 161/1921 přes to, že instituce ta byla zrušena.

Taková dvojakost ruší onen souladný chod soudu a notářství, kterýž jest nezbytným, má-li se občerstvu přísluhovati právem zdárně, hlavně ovšem rychle a lacině.

Čl. IX. zák. č. 161/1921 dovoloval straně, aby oznámila notáři, že »si projedná pozůstalost sama«. Také soud mohl ze závažných důvodů se usnésti, že pozůstalost sám projedná. Tím byl notář z projednání zásadně vyloučen.

Dnes však nelze se už dovolávati ani prvního, ani druhého vylučovacího důvodu, poněvadž oba důvody s celým článkem IX. zákona toho byly výslovně zrušeny článkem XII. zák. č. 123/1923.

Dnes odstavec I. § 29. nesp. pat. ve znění zákona č. 123/1923 nařizuje (»budtež«), — aby soudní komise ze sídel sborových soudů první stolice byly svěřovány notářům, stejně, jak tomu bylo dle nař. č. 120/1860 dle odstavce I. § 1. Normy tyto neznají žádné výjimky.

Praxe, kteráž tuto obligatornost popírá, nemá jiné možnosti, než proti znění zákona zkonstruovati výjimku a její zákonnou platnost prokázati.

Ku takovým pokusům nutno však poznamenati toto:

I výjimka jest právní normou a musí proto u zákona býti stanovena zákonodárcem, ať už výslovně, či aspoň tak, aby pomocí výkladu se prokázala jako ustanovení zákonodárcovo (§ 6 a násl. obč. z.).

Proto budeme žádati po takových pokusech, aby zákonost výjimky prokázaly.

Z pravidla setkáme se na místo důkazu s pouhým obratem: »že ovšem . . .«, ačkoliv je zřejmo, že taková kulatá slova nedokazují ničeho.

Pozoruhodným také jest, že sbírka rozhodnutí nejvyššího soudu jak rakouského, tak také československého, svědčí o tom, že otázka, o kterou jde, byla mnohokrát projednávána, ale že nejvyšší soud nikdy nepříkročil ku rozhodnutí ve věci samé.

V nejnovější době jistý soud jako rekursní prohlásil, že strana má právo zažádati u pozůstalostního soudu, by si směla projednati pozůstalost písemně bez intervence notáře jako soudního komisaře, kteréž žádosti prý soud může vyhověti a tak notáře z působnosti zásadně vyloučiti (jedná se stále o případy obligator-